

Bijslippen civiele procedure

Jan Ekelmans, advocaat te Den Haag

Ter verbetering van de civiele procedure stelde een commissie van de Raad voor de Rechtspraak onlangs voor om het getuigenbewijs en de mondelinge behandelingen terug te dringen en om niet-kernactiviteiten bij de rechter weg te halen. En als de procureur wordt afgeschaft moet per e-mail kunnen worden gecommuniceerd met advocaten.

Op 22 juni jl. verscheen het rapport van de Commissie verbetervoorstellen civiel. Deze commissie, bestaande uit acht rechters en vijf gerechtsambtenaren en ingesteld door de Raad voor de Rechtspraak, had als taak: voorstellen ter verbetering van de civiele procedure.

De commissie heeft alle medewerkers van de civiele sectoren en de orde van advocaten via e-mail om voorstellen gevraagd ter verbetering van de civiele procedure. De oogst bestond met name uit meer dan honderd reacties vanuit de rechterlijke organisatie. Het rapport bevat op basis daarvan vijftig voorstellen.

Een groot aantal voorstellen raakt de interne werkwijze van de rechtbank of is nauwelijks van belang voor procespartijen. Een evenzeer groot aantal voorstellen raakt echter de algemene gang van zaken in civiele procedures; die betreffen: terugdringen van getuigenbewijs, terugdringen van het aantal mondelinge behandelingen, efficiëntere inzet van rechters en het wegsaneren van niet tot de rechterlijke kernactiviteit behorende taken.

De commissie stelt voor om het *getuigenbewijs* onder meer als volgt terug te dringen:

- slechts voorlopige getuigenverhoren als niet kan worden gewacht op een eventuele bewijsopdracht in de procedure;
- getuigenverhoor waar mogelijk vervangen door overleggen van schriftelijke verklaringen die contradictoir tot stand zijn gekomen;
- aanbod tot leveren van getuigenbewijs door horen van bepaalde getuige moet worden toegelicht en kan worden afgewezen als van dat verhoor geen toegevoegde waarde valt te verwachten.

De commissie stelt voor om het aantal *mondelinge behandelingen* terug te dringen:

- vorderingen kunnen zonder mondelinge behandeling kennelijk (on)gegrond of niet-ontvankelijk verklaard worden, waarna tegen die beslissing gedurende twee weken verzet kan worden aangetekend;
- de rechter kan na eis en antwoord vonnis wijzen zonder dat er een comparitie plaatsvindt, tenzij een procespartij zelf om een mondelinge behandeling vraagt.

Voorts wil de commissie bevorderen dat rechters *doeltreffender inzetbaar* zijn:

- onderzoek naar mogelijkheden van verplichte mediation;
- de competentieverdeling tussen de sector kanton en de sector civiel van de rechtbank zou te gronde herzien moeten worden, zodat het nog te grote aantal (kleine) zaken bij de sector civiel van de rechtbanken kan worden teruggedrongen;
- meer ruimte voor de rechter om zaken aan zich te houden die tot de competentie van een andere sector behoren (sector kanton i.p.v. sec-

- tor civiel van de rechtbank en vice versa), indien de goede procesorde dat meebrengt;
- onderzocht moet worden, of kort gedingen voortgezet kunnen worden als bodemzaak ('kortsluiting');
- vonnissen zouden mondeling gewezen moeten kunnen worden en alleen gemotiveerd behoeven te worden, als een partij daarom vraagt.

Concentratie van rechters op hun kerntaak zou kunnen worden bevorderd door de taken van griffiers uit te breiden. Daarbij valt te denken aan het afnemen van getuigenverhoren door griffiers. En onderzoek kan uitwijzen dat niet tot de rechterlijke activiteit behorende taken kunnen worden geëlimineerd, zoals het deponeren van algemene voorwaarden of de activiteiten rond schuldsanering van natuurlijke personen. Die laatste leveren volgens de commissie een disproportionele hoeveelheid niet-rechterlijk werk op.

Naast nog vele andere voorstellen zijn er ook enkele die uitsluitend zien op de advocatuur. Allereerst het voorstel om bij de door de minister voorziene afschaffing van de procureur te verlangen dat per e-mail met advocaten kan worden gecommuniceerd. Ten slotte stelt de commissie voor dat advocatendeclaraties in civiele zaken niet meer worden begroot door de Raad van Toezicht, zodat geschillen over advocatendeclaraties steeds volledig door de rechter kunnen worden behandeld.

Het volledige rapport is te vinden op: www.advocatenorde.nl/newsarchive/cvvc_eindrapport_062004.doc.

College van Afgevaardigden 24 juni

'We moeten op den duur kunnen nakijken of iemand regelmatig voor de tuchtrechter staat'

Jan Pieter Nepveu

Het College van Afgevaardigden vergaderde 24 juni jl. weer in de Utrechtse Jaarbeurs. De agenda met onder andere de audit en een balie-examen, was te overzien; stilletjes werd al gehoopt voor de lunch klaar te zijn. Maar men had geen rekening gehouden met de mededeling: Donner verbiedt *no cure no pay*.

Algemeen deken Jeroen Brouwer vraagt een moment stilte voor Machiel Pul, de advocaat die vorige maand in zijn Doetinchemse kantoor is vermoord.

Geweld en bedreiging zijn een bron van zorg. De Algemene Raad vindt al langer dat het nuttig zou zijn hierover van gedachten te wisselen. Maar daar is wel enige tijd voor nodig. 'We moeten voorkomen paniek te zaaien, maar willen de ogen ook

niet sluiten voor agressie.' In de Orde van de Dag heeft een oproep gestaan om ervaringen met geweld en bedreiging te melden – zie voor de uitkomst de Actualiteiten in het vorige nummer.

Om kwart over tien begint Brouwer de mededelingen. Sommigen hebben het op de autoradio al gehoord: Minister Donner haalt een streep door het experiment *no cure no pay*. Donner vindt resultaatafhankelijke beloning in strijd met 'de essen-

tiële elementen die eigen zijn aan het beroep van advocaat en het rechtsbestel waarbinnen de advocaat zijn beroep uitoefent'. Brouwer zegt dat de Orde 'met teleurstelling' kennis heeft genomen van het voornemen de verordening te vernietigen. 'Een zorgvuldig genomen besluit om een aan strikte voorwaarden verbonden experiment in de letselschadepraktijk te starten, wordt ongedaan gemaakt.'

J. Beer (Amsterdam), vanaf het begin fervent voorstander van *no cure no pay* in letselschadezaken, denkt dat de Orde met dit experiment een goede bijdrage had kunnen leveren aan het vereenvoudigen van de rechtsgang. 'Ook buiten de Orde bestond waardering voor de manier waarop de Orde het tot nu toe had gedaan.' Beer vraagt zich af wat er nog tegen het voornemen van de minister gedaan kan worden. Zijn er nog juridische mogelijkheden? Is spoedoverleg met Justitie zinvol? Gaat de minister de problemen op een andere manier oplossen, bijvoorbeeld door het oprichten van een fonds ter bestrijding van deskundigenkosten? 'Wellicht wordt daar op het ministerie over nagedacht,' hoopt Beer.

Brouwer koestert weinig illusies. 'Dat betekent dat we terugvallen op ons oorspronkelijke algehele verbod.'

'ONGELUKKIG'

Een andere mededeling betreft ongelukkige krantenkoppen in onder meer *het Parool*. 'Foute advocaat op internet' wekt minimaal de suggestie dat er een openbare zwarte lijst komt van criminele raadslieden. Daar is volgens Brouwer evenwel geen sprake van. Vraag blijft hoe de misleidende berichten dan in de krant gekomen zijn. De deken legt uit dat een delegatie van de Orde van gedachten heeft gewisseld met 'zes of zeven toonaangevende journalisten'. Met hen is gesproken over het doorzichtiger maken van de dienstverlening. Brouwer overweegt namelijk een discussie te beginnen over de vraag of en onder welke voorwaarden de namen van disciplinair gestrafte advocaten bekendgemaakt moeten worden. 'Ik heb het voorbeeld genoemd van Engeland, waar *solicitors* met naam en toenaam in hun bladen worden genoemd. Zoets is hier ook denkbaar. Maar ik heb meerdere malen gezegd dat het geen beleidsvoornemen is. Die nuance echter ontbreekt in de berichtgeving.'

W. Taekema (Den Haag) adviseert om niet te bang te doen. Volgens hem is het 'volstrekt terecht' dat

Brouwer het punt heeft aangeroerd. 'Ik denk dat het op den duur niet alleen denkbaar maar ook wel eens gewenst zou kunnen zijn dat we in het kader van transparantie en kwaliteit moeten kunnen nakijken of iemand regelmatig voor de tuchtrechter staat.'

WÉÉR 'ONGELUKKIG'

Met de journalisten is ook gesproken over de beeldvorming van advocaten, die de Orde in de weg zit. Els Unger is wat ongelukkig geciteerd. 'Je durft op een feestje niet eens meer te zeggen dat je advocaat bent, omdat een klein groepje voortdurend in het nieuws is met een eenzijdig imago,' zegt ze in *het Parool*. De krant heeft Theo Hiddema en Piet Doedens vervolgens een weerwoord gevraagd, wat resulteerde in het stukje 'Topadvocaten boos na kritiek'.

Brouwer benadrukt dat de Orde er is voor alle advocaten, met inbegrip van topadvocaten, maar vindt dat de strafrechtadvocatuur overmatig aandacht krijgt. 'Daar zijn allerlei logische verklaringen voor, maar het ontslaat ons niet van de plicht te zoeken naar mogelijkheden om daar wat meer evenwicht in te vinden.'

Peek (Breda) neemt het op voor de advocaten waar het over gaat. 'We moeten beducht zijn voor politici die een wig drijven tussen deze advocaten en de rest van de advocatuur. De advocaten bevinden zich misschien op het scherp van de snede in hun uitlatingen. Maar ze staan in het algemeen toch op de bres voor degenen die in nood zitten, en in het algemeen doen ze dat op een goede wijze.'

Taekema (Den Haag) vindt de boodschap in de krant zo verkeerd nog niet. 'Als in uw ogen bepaalde advocaten op een manier in het nieuws komen die onze beroepsgroep schaadt, dan vind ik het ook helemaal niet gek om daarover kritische geluiden te laten horen.'

'DEFENSIEVE HOUDING'

Volgend onderwerp is de toekomst van de kwaliteitsstandaard en audit. De Algemene Raad wil alvast met het College van gedachten wisselen over de audits van 2007, aan de hand van de notitie *De horizon van de kwaliteitsstandaard en audit*. De vraag is of de Orde moet veranderen van regelgevende publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (PBO) in een toezichthoudend kwaliteitsinstituut. Bevorderen de huidige regels met controle achteraf door deken en tuchtrechter nog wel voldoende de kwaliteit van de balie? Een idee is om repressief

toezicht op te nemen in het kwaliteitssysteem met audits. In aanmerking voor periodieke auditing kunnen komen de boekhoudverordening, verordening permanente opleiding en de verordening op de beroepsaansprakelijkheid. Het tuchtrecht zou zich dan kunnen beperken tot werkelijk relevante gevallen.

Lebouille (Amsterdam), zelf auditor, zegt dat nu al zeshonderd eenmanskantoren niet hebben meegedaan aan de audit. Hij vreest de gevolgen van repressief toezicht. 'Je merkt al een defensieve houding bij de mensen die geaudit worden. We moeten hen natuurlijk niet kwijtraken. En ook de auditors moet je niet verliezen. Tijdens een terugkomdag van de auditors riepen ze bijna in koor: "Wij willen geen politieagenten worden!"'

Met het antwoord, na de lunch, kan Els Unger de indruk niet wegnemen dat de kwaliteitsstandaard anders ontwikkeld moet worden dan in de notitie geschetst.

Ten slotte komt de vergadering toe aan het advies van de Projectgroep Balie-examen (zie het artikel van Vera de Leeuw, elders in deze Actualiteiten). Om de kwaliteit van de instroom in de balie te waarborgen, wil de projectgroep dat stagiaires in de beroepsopleiding examens halen voordat hun voorwaardelijke inschrijving op het tableau omgezet wordt in een onvoorwaardelijke. Ed van Liere (Algemene Raad) verheldert de notitie met een PowerPoint-presentatie. 'Kijk er eens naar, denk er eens over.' De afgevaardigden reageren positief en zeggen uit te zien naar de volgende notitie over dit onderwerp.

Zie voor de besluitenlijst van deze vergadering de Ordepagina's achter in dit nummer.